

quæ magis frequentantur, et principaliores existunt, ampliari, ac porticus, et impedimenta prædicta, quibus sic arctantur, amoveri, et lateribus opportune pavimentari, jamque opus ipsum ceptum sit in diversis locis, et in illius prosecutione non cessatur. Ac (sicut accepimus) propter demolitionem hujusmodi nonnullæ ex domibus ipsi, quarum porticus, et profella, ac alia ædificia dirui oportuit, exinde, utpote necessariis mansionibus solitis, et officinis carentes, ad inhabitandum minus commoda, et fere inutiles facta sunt, et expropter illarum domini eorum parietes decenter, ut expediret ad decorem viarum earundem reparare, et expensas opportunas propterea subire non curent, sublata spe habitandi in eis, aut alias utilitates recipiendi ex eisdem. Expediatque ad obviandum hujusmodi incommoditatibus, ex duabus aut pluribus contiguis domibus, unam commodam construere, aut partem unius ex eisdem domibus alteri convicina domui incorporare, sicque indemnitati dominorum earundem obviare, & decori hujusmodi consulere; & vicinarum domorum domini ut plurimum super iis non conveniant, & recusat sibi invicem complacere, etiam pro justo, & rationabili pretio. Contingat quoque interdum nonnullos tam Romanos cives, quam Curiales, & alios forenses in eadem Urbe domos de novo ædificare, vel antiquas reformare, & ampliare velle, & pro illarum decenti constructione indigere convicinis domibus, interdum ruinosis, & depressis, domui depressæ, vel ruinosæ, vel domorum dirutarum sediminibus, plateis, & iolo, seu alio loco vicinis, & hujusmodi domorum, & sediminum, seu platearum, & soli, aut loci dominos requisitos ut de illis eisdem ædificare, & reformare volentibus, venditionis titulo complacent de domibus, sediminibus, solo, seu loco, oblato etiam persæpe plusquam justo pretio, id facere nullatenus velle, aut longe plus justo pretio, etiam nunquam duplum illius transcendendo, petere pro eisdem. Quo fit ut, præsertim Curiales, & forenses, qui ad id jvari, & allici deberent, maxime a Romanis Civibus, ab hujusmodi eorum laudabili ædificandi, aut ampliandi proposito retrahantur. Et si aliquando dilecti Filii Franciscus de Porcariis, & Bap. Staglia, moderni, & qui pro tempore fuerint Magistri ædificiorum, & stratarum ejusdem Urbis, pro construendis novis plateis in locis convenientibus, aut antiquis ampliandis, & reformandis, volunt domus aliquas dirui facere, in totum, vel in partem, illarum domini similiter oblato eis etiam justo, & rationabili pretio, ne id fiat, pertinaciter se opponere, & hujusmodi novarum platearum ordinationem, & antiquarum dilatationem, ampliationem, omni conatu possibili impedire non verentur: que omnia publico bono, & decori, ac pulchritudini ejusdem Urbis, nostræque circa id, intentioni obviare manifeste cernuntur

§. 2. Nos igitur æquum arbitantes publicam utilitatem in iis præteri private commoditati quorumlibet, & illorum quam salubri publico bono indirecte modo præmissis se opponunt, duritiam, superioris auctoritate, & æqua ordinatione comprimere ac volentes propterea super iis omnibus opportunum adhibere remedium; Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa, nostra scientia, & de plenitudine potestatis Apostolicæ, hæc in perpetuum valitura constitutione, statuimus, & ordinamus, quod Venerabilis Frater Guillelmus Episcopus Ostiensis, Camerarius noster, præfati Franciscus, & Baptista, ac ipsorum Episcopi, Francisci, & Baptiste in Camerariatus nostri, & pro tempore existentis Roman. Pontif. ac Magistratus ædificiorum Urbis officii respective successores, qui pro tempore erunt perpetuis futuris temporibus, ad requisitionem damnoorum domorum, quarum porticus, proiella, seu alia ædificia pro viis, seu plateis, & aliis locis publicis ejusdem Urbis hæcenus diruta fuerint, & dirui contingeret in futurum quandocumque de Mandato Magistrorum eorumdem, si domini prædicti in domibus ipsi inhabitare soliti erant ante demolitionem eandem, & tempore demolitionis hujusmodi factæ, & quam fieri contingeret in futurum absque dolo, & fraude inhabitabant, & in posterum inhabitabunt, & propter hujusmodi demolitionem jam factam, & que fieret, domus ipsæ effectæ sint, vel efficerentur in posterum pro eorumdem damnoorum ipsarum commoda receptione, & inhabitatione, incapaces, sintque juxta eas aliqua domus per earum dominos minime inhabitari solite, sed pro earum annua repositione, vel alias locari consueta, ex quarum conjunctione cum domo hujusmodi sic incommoda effecta domino domus sic incommoda effectæ, adversus incommoditatem hujusmodi subveniri valeat, teneantur, & debeant compellere illos, ad quos domus ipsas sic vicinas legitime eis pertinere contabit, etiam si ad Ecclesias, & Monasteria, tam virorum quam mulierum, Ordinum quorumcumque etiam exemptorum, necnon beneficia Ecclesiastica, Hospitalia, & loca pia pertinerent, ad vendendum easdem domos vicinas, quas inhabitare soliti non sunt, dominis domorum contiguarum, quas sic incommodas effectas cognoverint; pro pretio per duos probos, & expertos viros, per utramque partem eligendos determinando; & declarando. Si vero ii duo concordēs in eodem assignando pretio non essent, eo casu ipsi Camerarius, & Magistri ædificiorum præfata Urbis, habito ipsorum duorum judicio, pretia eadem imponere, & assignare habeant.

§. 3. Et si forsitan contigeret ex demolitione hujusmodi, duas domos sic per earum dominos inhabitatas, incommodas modo prædicto officii, & inter eas esse

Camerarius, & Magistri vicinarum domorum non habitantes domos, illas vendere aliis vicinis habitantibus volentibus, & domos eorum dirutas ob decorem Urbis.

Si plures sint qui domos habeant dirutas & per eos non habitatas, tenentur domus minus læsæ domino domus magis læsæ vendere ut hic.

Pro platearum & ædificiorum constructione, & ampliatione, &c. domini domorum locari solitarum cogantur eas vendere. Sicut dicitur in vicinis ædificiare volentibus ut hic.

aliam domum per illius dominum locari solitam, quam quilibet vicinarum domorum prædictarum incommoditati subjacentium, & ad receptionem ipsorum non sufficientium, sibi vendi, & suæ domui incorporari postulare, debeant Camerarius & Magistri præfati illi ex eis sic petentibus, venditionem hujusmodi fieri mandare, quem magis indigere modo vendenda cognoverint. Et si forsitan uterque equaliter indigeret, partem unius, & partem alteri (si commode vendi poterit) vendifaciant, aut aliter desuper provideant, prout eis videbitur expedire.

§. 4. Et si in neutra domo vicinarum, quæ sic inutiles jam effectæ forent ex demolitione prædicta, vel efficerentur in futurum, earum domini habitarent, sed eas locare soliti essent, liceat etiam tuæ Camerario, & Magistris præfatis (si id petatur per alterum dominorum earumdem) domum, quam majora incommoda passam esse cognoverint, domino alterius domus magis læsæ, si emere voluerit, vendi facere modo prædicto, & illo instante domino domus magis læsæ, ad id compellere: & similiter dominum domus e contra minus læsæ, ad emendum domum magis læsam, aut suam domino domus minus læsæ vendendum compellere, seu alias, prout eis videbitur, providere, & ambe domus ipsæ, inutiles, & inhabitabiles non remaneant, & similiter prout eis videbitur providere teneantur quoties domus ipsæ sic vicinæ, & locari solitæ, equaliter læsæ, & incommodæ effectæ forent.

§. 5. Et ne ob proteriviam, & duritiam dominorum domorum, sine quarum demolitione plateæ in eadem Urbe necessaria, & utiles, ad illius decorem de novo ordinari, vel jam ordinatæ ampliari commode nequeant, Platearum earumdem ordinatio, & ampliatio, ac Palatiorum, & domorum de novo constructio, seu reformatio retardetur, eisdem Motu, & scientia, ac auctoritate, & potestate statuimus, quod Camerarius, & Magistri præfati, possint, & debeant dominos domorum quarumlibet locari (non autem per ipsosmet inhabitari, solitarum) Ecclesiasticos, & saculares quacumque dignitate fungentes compellere ad vendendum Conservatoribus seu Syndico ejusdem Urbis, domus, quas Camerarius, & Magistri præfati, necessarias, & utiles esse cognoverint pro hujusmodi Plateis de novo ordinandis, & antiquis reformandis, & ampliandis, pro justo, & rationabili pretio, ut præmittitur imponendo. Et similiter ad vendendum domos hujusmodi per eos inhabitari minime solitas, sed locari, quas utiles, & necessarias esse putaverint, pro Palatiis, domibus, seu aliis ædificiis, tam prohanis quam Ecclesiasticis, in eadem Urbe de novo construendis, seu jam constructis ampliandis, personis habitantibus juxta illas domus, seu solum, aut locum alium, & volentibus inibi de novo domos, vel Palatia construere, seu jam

constructa ampliari, pro justo, & rationabili pretio, ut præfertur, taxando.

§. 6. Et inter duos, seu plures sic ædificare, seu ampliari volentes, & pro hujusmodi venditione eis fienda ad effectum præmissum instantes, illamque eis fieri petentes, ille præferatur, cui domus, platea, seu locus, de cujus venditione ageretur, magis adjaceret, seu qui illo magis indigeret, & ex cujus ædificio plus decori ejusdem Urbis consuli speraretur. Et si in omnibus paritas foret, liceat Camerario, & Magistris præfatis venditionem hujusmodi pro parte uni, & pro parte alteri, fieri mandare, aut eorum alteri prout videbitur.

§. 7. Et in singulis casibus prædictis, in quibus volumus, quod Camerarius, & Magistri præfati compellere possint aliquos ad vendendum, si illi ad quos pertineret, moniti, & requisiti per Camerarium, & Magistros præfatos, bis cum termino convenienti, eorum arbitrio moderando, vendere recuserint, aut malitiose ditulerint, præfati Camerarius, & Magistri debeant vice, & nomine illorum sic requisitorum, & recusantium, vel differentium venditionem hujusmodi facere, cum promissionibus, obligationibus, pœnis, renunciationibus, juramento, pactis, & clausulis consuetis, & pretium inde proveniens recipere, & penes adem sacram, aut fidei, & facultatibus idoneam personam deponere, dominis domus, seu alterius loci sic per eos pro tempore venditi (si venditionem ipsam ratam habere, & fidejussores de evictione præstare voluerint, & non alias) consignandum, habeantque venditiones ipsæ, quas sic per Camerarium, et Magistros fieri contingeret, et traditiones locorum, et domorum sic venditorum plenam roboris firmitatem, ac si per illos ad quos domus ipsæ tunc pertinebant, fierent, et eisdem penitus, et omnino operentur effectus, quos operarentur si fierent ab eisdem.

§. 8. Provideant autem Camerarius, et Magistri præfati, in casibus prædictis, in quibus statuimus aliquos compelli debere ad vendendum proponentibus nova ædificia construere, seu jam constructa ampliari velle, tales sic proponentes ante omnia se obligent ad inchoandum, et perficiendum hujusmodi nova ædificia, modis, et formis, ac infra tempus, et sub pœnis, de quibus ipsis Camerario, et Magistris (perionarum, et ædificiorum qualitate inspecta) videbitur, et ab illis qui sic se obligaverint, et præmissa non adimpleverint, pœnas exigant memoratas, et nihilominus eos compellant ad observandum præmissa per eos, vel quas prius habeant, et etiam propterea eis venditas domos aliis ædificare volentibus vendendum pro justo, et rationabili pretio, ut præfertur moderando.

§. 9. Et quia interdum contingit, quod habentes domos, sive domorum sedimina, claustra, seu loca in eadem Urbe, & illa vendere volentes, variis plerumque

Inter plures ædificare volentes qui præferri debeat.

Quæ servari debeat a Camerario, & Mag. contra vendere recusantes.

Ædificare volentes serventur hic contenta.

Vendere volentes domos, &c. teneantur vendere vicinis, alias venditiones sine nullæ, & per vicinis factæ censentur.

que modis, & occasione illa vendere recusant habentibus domos, sedimina claustra & loca vicina, illisque vendere nolunt; nonnumquam illa vendunt amulicorum vicinorum, seu personis eis parum gratis; quo fit, ut ipsi domorum, claustrorum, & sediminum, seu aliorum locorum vicinorum domini illa emere volentes, & habere nequeunt, retrahuntur per se ab edificando de novo in eorum sediminibus, & locis vicinis, ac ampliando domos, quas inibi habent, sicque decori ejusdem Urbis, aut saltem ipsorum vicinorum commoditati non parum detrahatur. Volentes super hoc equa ordinatione providere; Motu, scientia, & auctoritate predictis, etiam statuimus, & ordinamus, quod prefati sic vendere volentes, teneantur & debeant, domos, sedimina, claustra, plateolas, & loca venalia hujusmodi vendere habentibus domos, sedimina, claustra, & loca alia illis contigua, pro justo, & rationabili pretio, per alios evidenter & non fide forsitan oblato. Et si illa aliis quam vicinis prefatis venderent, venditiones ipse (quoad illos qui emerent, & illorum commodum) nullius sint roboris vel momenti, & habeantur pro infectis, & proinde ac si per illum ex vicinis, cujus venditio ipsa, presentis constitutionis vigore, fieri debebat, facta foret, debeant Camerarius, & Magistri prefati, ementem a possessione domus, sediminis, claustrum, plateolę, seu alterius loci sic empti, absque ulla tela iudicii, vicino instante, & pretium rationabile offerente, & dicto emptori (si illud recipere & emptioni per eum factę renunciare, & ipsum vicinum juxta Camerarii & Magistrorum predictorum ordinationem, cautum facere noluerit) persolvendum deponente, amovere, et ipsum vicinum in illius possessionem inducere; et si forsitan duo essent vicini, quibus domus, claustrum, sedimen plateola, seu alius locus, de cujus venditione ageretur, utilitatem et commoditatem afferre posset, ille ex eis preferri debeat in premissis, quem Camerarius & Magistri prefati, consideratis circumstantiis universis, venali domo, sedimine, claustro, solo, plateola, seu loco alio, magis indigere declaraverint. Et si equaliter indigerent et pro parte uni, et pro parte alteri possit exinde commoditas provenire, utrique proportionabiliter concedatur. Si veró facta illius divisione, portiones utriusque fere inutiles essent, non dividatur, sed Camerarius et Magistri, alterum eorumdem vicinorum, quem voluerint, preferri faciant in premissis.

§.10. Et ut ea, quę supra statuta sunt votivum sortiantur effectum, in premissis omnibus et singulis, Camerario in Ecclesiasticas, et ei, ac Magistris prefatis in alias personas facultatem et potestatem concedimus, ita quod idem Camerarius per censuram Ecclesiasticam, et ipse, ac Magistri prefati, per poenarum, et multarum exactionem, ac personalem di-

Deputatio executorum.

fractionem, et alia juris remedia, contradictores quoslibet et rebelles, compellere valeant ad premissa.

§.11. Non obstantibus Constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, ac Municipalibus Statutis Urbis, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate aliqua vallatis, exemptionibus, ac indulgentiis, privilegiis, et literis Apostolicis, necnon interdicti personis Ecclesiasticis bonorum immobilium alienationibus, et premissis per eos desuper juramentis, a quibus eas absolvimus, contrariis quibuscumque seu si aliquibus communiter vel divisim a Sede prefata indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem, quod pretia domorum, et aliorum bonorum immobilium ad Ecclesias, Monasteria, et alia pia hujusmodi pertinentium, quę vendi contingeret in posterum vigore presentium, penes eadem sacram, aut fide et facultatibus idoneam personam, cum recognitionibus, obligationibus, et cautelis etiam in talibus adhiberi solitis deponantur, et in emptionem aliorum bonorum immobilium pro eisdem Ecclesiis, Monasteriis, et piis locis omnino convertantur.

§.12. Quodque Dilecti filii Camere ejusdem Urbis Conservatores presentes nostras literas in Registro Privilegiarum, et aliarum scripturarum ejusdem Urbis in eorumdem archivio conservari, solito registrari, et illorum tenores in locis publicis et consuetis ejusdem Urbis sono tubę premissis vulgari sermone publicari, ac presentes valvis Capitolii triduo, juris horis, & alibi, prout Camerario, & Magistris prefatis visum fuerit, affigi faciant, ut omnibus omni tempore facilius innotescant. Nulli ergo omnino &c.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę millesimo, quadringentesimo octuagesimo, pridie Kalendas Julii, Pontificatus nostri anno nono.

Derogatio contrarium.

Jussio bullam describendi in lib. Stat.

Dat. P. A. 9. die 30. Junii.

XXVI.

Canonizatio S. Bonaventurę Balneoregientis. Generalis Minister Ordinis Fratrum Minorum Conventuali n. S. Francisci, S. R. E. Cardinalis, & Episcopi Albanensis, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum Pontificum Doctorum, cum suę festivitatis institutione.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Superna cęlestis patria, civitas Hierusalem, cujus participatio ejus in id ipsum, ita omnium electorum salvatione letatur, ut quorum presentiora sunt merita, copiosiora etiam sumant gaudia primum.

Proemium.

miorum. Quod in excessu mentis suę positus Ilias P. propheta sensisse videtur, cum diceret; Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus. Exultent igitur omnium Angelorum chori, qui de vacuum sedium habitatione solliciti, conantur de virtute in virtutem, ad beatas illas mansiones, unde superbi ruerunt, spiritus humillitate perducere. Exultent quoque omnes anime iustorum qui Christi vestigia sunt sequuti, atque omnes tam veteris, quam novi testamenti fideles amici Dei, qui contemptis huius seculi vanitatibus, concivium numerositate congaudent. Exulet Cęelum laudibus, reuertet terra gaudiis, quorum Sanctorum editio, legitimitatem habet plurimorum. Unde enim fidei pietas exigit, ut quod pro salute multorum geritur, communibus ubique gaudiis celebretur. Preecipue vero exultet Pontificum cętus beatorum, & sacra Doctorum concio, qui fulgeat in celo tamquam stella in perpetuas æternitates, quos inter, Sanctus Bonaventura, tamquam novum sydus ex hac lacrymarum valle, ad cęlestem, que sursum est, Hierusalem, vocante eum Domino, migrare emicuit.

§.1. Nos autem, qui disponente Altissimo ad culmen Apostolatus evecti, Christiani gregis curam gerimus, quem pro debito Pastoralis officii, juxta id Sanctorum Collegio conformare, ut debemus, iustis desideris affectamus, Ecclesie militanti, pro cujus edificatione, & incremento, ipsum Bonaventuram in Catalogum Sanctorum referendum duximus, haud incongrue dicere possumus: Exulta hodie, & lauda habitatio Sion, idest Christiana Religio, in qua tamquam in Monte Sion, per veram fidem habitat verus Deus, quoniam magnus in medio tui Sanctus. Quippe in medio Ecclesie aperuit os ejus, & implevit eum Dominus Spiritu sapientię, & intellectus, & stolam glorię induit eum; & coronavit ad portas Paradisi, in qua qua cum Angelis gloria, & felicitate letatur.

§.2. Letemur itaque & exultemus, quia cęlestis illa Curia ex nobis habet, cui sit cura de nobis, qui suis nos protegat meritis, quos informavit exemplis, illuminavit doctrinis, & miraculis confirmavit. Quem Deus dedit cuocis populis in gloriam & honorem cujus memoria in benedictione est.

§.3. Ea namque de divinis rebus scriptis, ut in eo Spiritus Sanctus loquutus videatur. Ita pie, religiose, & sancte vixit, ut scriptis vita congrueret, & quod scribebat doceret exemplo. In quo morum virtus, & signorum claritas ita comperta est, ut congruentibus maximis meritis, ac miraculis verę sanctitatis testimonium a militante Ecclesia debeatur eidem.

§.4. Nam cum in flore virentem juventutis, humanis abjectis illecebris, divino se addixisset servitio, Religionem B. Francisci, quę per ardua tendit, ingressus, tantum sedula lectione, & assidua oratione perfecit, ut cum sapiente merito dice-

Litterę Pontificis de canonizatione S. Bonaventurę.

Litterę quę debent universi Christiani fideles.

S. Bonaventurę virtutes, & mirabilia claruit.

S. Francisci Religionem professus est.

re posset. Optavi, & datus est mihi sensus.

§.5. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem sensum, qui lux, via, veritas est, & vita, paucorum annorum spatio incredibilem est scientiam consequutus, nec talentum sibi a Domino creditum sudario alligavit, aut terrę infodit, sed ut sapientissimus dispensator in communem utilitatem convertit; in celebri enim Parisiensi Gymnasio, cathedram rexit, ubi abscondita scripturarum enucleans, non solum viva voce profuit multis, sed etiam plurima librorum optimorum, tum in sacris literis, tum in majoribus scientiis momenta reliquit, quę essent omni tempore postremis profutura.

§.6. Magna doctrina, non minor humillitate, & vite meritis, quem Alexander de Ales Doctor clarissimus, cui se in disciplina sanctus Bonaventura tradiderat, tantę innocentie, ac columbine simplicitatis expertus est esse, ut dicere solitus fuerit, sibi videri, quod in eo Adam numquam peccasset.

§.7. Magnus etiam in Ordine Fratrum Minorum, cui unus post Beatum Franciscum plurimum profuit. Ad ejus enim gubernacula vocatus, & generalis Minister Domino inspirante creatus, talem se suis prebuit subditis, ut in illo Dominicum illud verbum videretur impletum: Qui major est vestrum, sit minister vester.

§.8. Nam sapientia, & morum integritate major, Prælationis officium cum tanta exercuit caritate, quod sponte humilis, nunc doctrina, nunc monitionibus, nunc exhortatione fraterna, nunc etiam corporali servitio satagebat, ut bonus Christi miles inferioribus ministrare. Nec solum quę ab ipso B. Francisco pie & sancte fuerant instituta diligentissime custodivit, sed multa etiam adinventata, quę crescente fratrum numero necessaria videbantur, adiecit. Ordinem quoque ipsum in provincias, custodiaque divisit.

§.9. Magnus etiam dignitate in Romana fuit Ecclesia. Increbescens enim fama innocentie, doctrinę, ac prudentie ejus a sel. rec. Gregorio Papa X. prædecessore nostro, ad Cardinalatus est vocatus honorem, ut ejus opera in maximis, & difficillimis rebus, quę temporibus illis inciderant, uteretur, in quem Gregorius ipse ob ingentia viri merita, novo est usus exemplo. Statim enim illi Albanen. commisit Ecclesiam, quę non nisi vetustioribus Cardinalibus solet committi.

§.10. Non secessit expectationem Summi Pontificis ac sacri Senatus, optimus ac Deo amicissimus vir. Sed in Concilio Lugdunensi præsidens, omniaque ad Dei laudem dirigens, sedatis discordiis, difficultatibusque sublati, ipsi Ecclesie maximo usui fuit, & ornameto.

§.11. Quibus rebus aperte cognoscitur quod statuit illi Dominus testamentum pacis, & principem fecit eum, ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum, quem inanis gloria non inflavit, non divitiarum suistorum egerunt, sed in fide lenitateque perse-

Doctrina præfulsit.

Humilitate, & innocentie emicuit.

Generalis Minister Ordinis exitit.

Ordinarius & Fratrum maximo adjumento fuit.

Cardinalis, & deinde Episcopus Albanen. a Gregor. X. creatus fuit.

Concilio Lugdunensi præfuit, & præfulsit.

Et usque ad ultimum vice spiritum multo virtutibus floruit.

1480.

severans, pius in Deum, in pauperes misericors, iustus in omnes, ita hoc corruptibile corpus exiit, ut cum Apostolo dicere posset: Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona iustitiae.

Post obitum miraculis claruit.

§. 12. Qui etsi ex sola perseverantia poterat Sanctus credi, juxta illud: Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitae, subsequuta sunt tamen post vitam multa maximaque miracula, quae certum sanctitatis ejus probent iudicium, & Nos ad ipsius venerationem inducunt, quod Deus meritis praecedentibus venerandum ostendat. Ipse enim Deus omnipotens, & suae virtutis potentiam manifestet, & nostrae salutis causam pandat; fideles electos suos, quos coronat in caelis, saepe etiam honorat in mundo, ad eorum memoriam signa faciens, & prodigia, quo haeretica pravitas confundatur, & fides orthodoxa servetur.

Imperator ergo, & alii apud hunc Pont. pro ipsius canonizatione instituerunt.

§. 13. Agimus igitur ipsi Deo quantas possumus gratias quod nos dignos duxerit, per quos hac Canonizatio celebraretur, quae licet divinis literarum monumentis extantibus, coruscantibusque miraculis, jam pridem potuerit rite fieri, numquam tamen ante hac, vel a Principibus, vel ab aliis tanta diligentia fuit petita. Nostro tempore carissimi in Christo filii nostri Federicus Romanorum Imperator semper Augustus, Ludovicus Francorum Christianissimus, Ferdinandus Siciliae, & Matthias Hungariae Reges illustres: dilecti quoque filii nobiles viri Alphonsus Calabriae, Joannes Mozenico Venetiarum, Joannes Halcam Mediolani, & Joannes Bourbon Ducis inignes. Praeterea Civitates Florentinorum, Senensium, Lugdunensium, Perusinarum, & quod tale iubar tulit Balneoregium, tanto studio tantaque perseverantia petierunt a Nobis, ut durum, & impium putarem eis in re tam pia resistere, quam etiam Dei monitu petere videbantur. Accesserunt assidue Venerabilis Fratris nostri Juliani Episcopi Sabensis, ipsius Ordinis Protectoris, dilectorum quoque filiorum Francisci Samsonis Generalis Ministri, & Petri de Rodulphis Procuratoris dicti Ordinis, Sacrae Theologiae professoris preces, qui nomine generalis eorum Capituli, id tamquam iustum, & debitum reposebant. Legeramus studiosissime Sancti hujus divina scripta, quibus postquam per aetatem aliquid sapere licuit, semper fuimus delectati. Audiveramus quoque ab antiquioribus praefatae Religionis fratribus, & gravibus quidem viris, quod, & ipsi a majoribus natu acceperant, de sanctimonia vitae ejus constantem famam esse, sciebamus de multis maximisque miraculis, nec erat propterea apud Nos dubium, quin in triumphanti Ecclesia triumpharet in caelo, & venerationem mereretur in terris.

Hic Pont. dicitur Religio S. Francisci professor fuit, ideo ne potius affectione.

§. 14. Sed memores nos eundem minorum Ordinem ex voto ingressos, in quo divina assistente gratia in sacris literis, & religiosi moribus, utcumque profecimus,

eademque Ministeriatus officia exercuimus; atque inde ad Cardinalatus dignitatem, itaut per consimiles gradus ad Pontificatus culmen sublevatus nos fuisse disponente Domino cognoscimus, per quos ipse Bonaventura Sanctus ad triumphantis Ecclesiae immarcescibilem gloriam evectus est, ne ad id videremur potius affectione propria, quam debita devotione moveri, eam adhibuimus diligentiam, ac gravitatem, quam rei magnitudo poscebat. Commisimus enim tribus ex Venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ut de veritate miraculorum mandarent inquiri. Cumque unus ex eis inchoato processu, ut Deo placuit ab hac luce migrasset, alium in locum defuncti subrogavimus Cardinalem, quo iam decedente alium substituvimus.

§. 15. Nec his contenti, cum jam processus ipse pene perfectus esset, & hi qui delegati erant fidelissime retulissent, tamen quia non videbatur in procedendo tanta quanta requiritur observata solemnitas, illum reiterari iussimus.

§. 16. Demum cum ex uberiori relatione, & fide dignorum testimonio super hoc receptione compertum fuisset multa, & magna a Deo per ipsum Sanctum miracula fieri, quae in conspectu multitudinis ceruebantur. Nos ne Spiritui Sancto resistere videremur, qui per os Prophetarum laudare Deum in Sanctis suis jubet, in Consistorio nostro secreto hujus rei causa habito, eorundem Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium vota super hujusmodi canonizatione sumus servati. Cumque omnium una eademque fuisset sententia, videlicet, ut in Sanctorum numero referri deberet.

§. 17. Consistorium publicum deinde habuimus, in quo magna multitudine astante, & in triduum orationes, jejuniaque indiximus, ut Deus omnipotens nobis, quod factu optimum in hac re esset, ostendere dignaretur, nec pateretur Ecclesiam suam militantem errare, quae se triumphanti conformare studet.

§. 18. Triduo deinde elapso omnes, qui in Romana Curia erant, Praelatos iussimus convenire, qui ad unum interrogati quod faciendum videretur, in eandem sententiam convenerunt, beatumque Bonaventuram canonizandum censuerunt.

§. 19. Nos ergo Dei nutum, & voluntatem sequentes, attendentesque iustum ac debitum esse, ut quos Deus honorat in caelis, nos venerationis officio laudemus, & glorificemus in terris, cum ipse potius laudetur, & glorificetur in illis, qui est laudabilis, & gloriosus in saecula hunc diem canonizationis ipsius Sancti Bonaventurae in medio Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, quo maxima omnis generis ordinisque multitudo confluerat, celebrandum statuvimus. Ibi reliquis omnibus legitime peractis, praedictus Ordinis Minorum Procurator in medio stans dictum illud Beati Joannis Apostoli clara voce proponens, videlicet, Tres sunt,

1480.

quam debita ad canonizationem motus videntur processum tribus Cardinalibus commisit.

Postea reiterari iussit.

Cardinales successivo votum pro canonizatione dediderunt.

In Consistorio publico orationes, & jejunia ad hoc indixit.

Praelati ad idem per Pontificem congregati pro canonizatione vocarunt.

Hic deinde Pont. canonizationis diem praefixit, in qua omnibus legitime peractis illum canonizavit, & SS. Consistorium, Pontificum, Doctorum Cathedralium adscripsit.

1480.

sunt, qui testimonium dant in caelo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus, probavit etiam, habito super praemissis processu, ipsas beatissimae Trinitatis personas testimonium, quod Beatus Bonaventura in caelo sit, praestitisse. Patrem, videlicet, in miraculorum potentia, Filium in doctrinae sapientia, & Spiritum Sanctum in vitae ipsius bonitate. Et propterea non solum nominibus omnium qui hanc ipsam canonizationem fieri supplicarunt, sed etiam ex parte individuae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ut ipsum Beatum Bonaventuram Sanctum pronunciare dignemur, instanter, instantius, & instantissime requisivit. Confidentes igitur quod in hac canonizatione non permitat nos Deus errare, qui omnia in ea quomodolibet requisita etiam superabundanter observari fecimus, & observavimus, de eorundem fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, omniumque Praetorum in Romana Curia existentium unanimi consensu, & maturo consilio, de omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi beatae memoriae Bonaventuram Balneoregensem, sacrae Theologiae professorem, ex gremio sacri Ordinis Minorum, & ex officio Generalatus in Episcopum Cardinalem assumptum, Sanctum esse, ac aliorum Sanctorum Dei catalogo adscribendum, adjiciendum, & aggregandum fore, ac fideliter, firmiterque teneri debere decernimus, ipsumque Sanctorum Confessorum, Pontificum, & Doctorum quos sancta Dei veneratur Ecclesia, consortio solemniter in praesentiarum adscribimus, aggregamusque per praesentes.

Festumque pro 2. Dominica mensis Julii instituit. Ac Sixt. V. agi iussit die 14. d. mensis.

Officium duplex Ordini S. Francisci concedit.

Sepulchrum vel Ecclesiam suam visitantibus Indulgentiam largitur.

§. 20. Statuentes etiam & mandantes Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis Filiis doctorum, ac Patriarchalium, Metropolitanorum, & Cathedralium Ecclesiarum Capitulis, & quorumvis Ordinum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium professoribus, nequa quibuscumque Ecclesiasticis personis, ut festum ipsius Sancti Bonaventurae secunda Dominica mensis Julii, singulis annis solemniter, & devote celebrent, divinum officium, veluti pro uno Confessore, Pontifice, & Doctore, tam publice quam privatim, prout contigerit perolverentes.

§. 21. Dilectis vero filiis fratribus praedicti Minorum Ordinis, quatenus hujusmodi officium sub festo duplici & octava, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Sanctorum celebrare festa, & octavas consueverunt, celebrandi concedimus facultatem.

§. 22. Insuper eadem auctoritate omnibus vere poenitentibus, & confessis, qui in eadem Dominica, Ecclesiam in qua Sanctum ejus corpus requiescit, devote visitaverint, annuatim, septem annos, & totidem quadragenas, his vero qui aliis temporibus in singulis diebus Dominicis, centum dies; illis autem qui Ecclesias fratrum Minorum ubilibet constitutas,

1480.

tam ipsa die festi, quam in octavo divinis officiis interfuerint, consimiles indulgentias, & peccatorum remissiones, quae in singulis aliorum ejusdem Ordinis Sanctorum festis, ex indultis Apostolicis generaliter promulgatis, Romani Pontifices concesserunt, de injunctis poenitentibus misericorditer in Domino relaxamus, & clarigimur.

§. 23. Considerantes praeterea quanta ab hoc ipso Sancto Bonaventura ratione scientiae, & sanctitatis vita, Episcopalisque, & Cardineae dignitatis, S. R. E. susceperit incrementa, quantamque idem Sanctus cum beato Thoma de Aquino, coetaneo, condiscipulo, & commagistro suo, familiaritatem, & spiritualem conjunctionem in hac vita servaverit, ut quos in hoc saeculo fraterna junxit caritas, & eadem in caelo premia consequutos credimus, praesens Ecclesia pari veneretur honore, praedictum festum inter festa Sacri Palatii Apostolici asumentes, annumerantesque eandem indulgentiam in festo praedicto in Ecclesia Sanctorum Apostolorum de Urbe, quae in festo ipsius Sancti Thomae de Aquino in Ecclesia Beatae Mariae Virginis de Urbe, Minerva vulgariter nuncupata, habetur, concedimus, pariterque decernimus, fratres Minores, in alma Universitate Parisiensi, eisdem privilegiis posse ac debere uti, & gaudere, ob ipsius S. Bonaventurae merita, quibus ex Apostolicis indultis, fratres Praedicatorum qui in eadem Universitate, intuitu, & gratia ejusdem S. Thomae, potiri, & gaudere consueverunt, & gaudent, aut potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum.

Indulgentias concedit Ecclesia Sanctorum Apostolorum de Urbe, indultaque Patriarchis in Universitate Parisiensi concedit quibus ibidem poterunt Fratres Praedicatorum.

§. 24. Quocirca omnes, & singulos, in dignitate constitutos requirimus, & moneamus, quatenus universis, & clericis, & populis suarum Civitatum, Dioecesium, & Parochialium praesentes nostras literas solemniter publicantes, eosdem hortentur ut Deum ipsum, a quo bona cuncta procedunt, humiliter deprecantur, ut ipsius Sancti Doctoris, & Confessoris Bonaventurae meritis, & precibus exoratus, militantem Ecclesiam, Apostolicam fidem, & cunctos Christianos, a Paganorum, & aliorum infidelium, & haereticorum tueatur incursum, & a periculis cunctis semper protegat, ac defendat, & illam quam nobis mundus dare non potest pacem, hostium omnium sublata formidine, firmam tranquillitatem concedat, utque post hujus vitae militiam, depositumque Pastoralis officii ministerium, una cum grege nobis credito, ad sempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

§. 25. Demum quia difficile &c.

§. 26. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo octuagesimo secundo, decimo octavo Kal. Maii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Hortatur omnes ad orandum S. Bonaventuram pro exaltatione S. R. E.

Transepis fidem idati praecipit. Dat. P. A. II. die 14. Apr.

De electione, & munere Magistri seu Præceptoris Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, & exemptionibus immunitatibus, ac privilegiis eiusdem.

SIXTUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI.

Dilecto Filio Pio de Ravere Præceptoris Hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Religionis zelus &c.

§.1. Et insuper ut Hospitalis prædictum de bono in melius dirigatur, & auctore Domino felicibus proficiat incrementis, aliorum Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inherentes, Motu, auctoritate, & scientia similibus, statuimus, decernimus pariter, & ordinamus, quod de cetero, perpetuis futuris temporibus, occurrente præceptorie Hospitalis huiusmodi vacatione, Fratres, Conventus huiusmodi in unum convenientes, debeant electionem de Præceptore futuro, quibusvis pactioibus semotis, cum consilio tamen, & auctoritate ac presentia Præceptoris pro tempore existentis dicti Hospitalis, facere, & sic electum Roman. Pontific. pro tempore existenti canonice intranti presentare, qui illum debeat confirmare.

Forma eligendi Magistrum Hospitalis. Hodie a Papa eligitur.

Protectorisq;

§.2. Quodque similiter unum ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardin., quotiescumque dictum Hospitalis carere contigerit Protectore, in Protectorem eligere, & illum Romano Pontifici presentare confirmandum.

Cura Præceptoris circa Hospitali expolitos.

§.3. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ Præceptoris pro tempore existentis dicti Hospitalis, ut tam pueros quam puellas qui ibidem pro tempore exponantur, quemadmodum ad bonum, & pium patrem spectat, manuteneat tamquam filios & conservet. Illosque & illas in optimis disciplinis instituire studeat, ac sic apud Deum meritum, & apud homines laudem consequi mereatur.

Exemptio Hospitalis, & eius membrorum a solutione gabelarum, & aliorum onerum.

§.4. Concedentes insuper motu, scientia, & auctoritate similibus tam Hospitalis prædicti, quam omnium aliorum eius membrorum & locorum, in obedientia, subiectione, & correctione, & omnimoda dispositione Præceptoris dicti nostri Hospitalis Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, solum & dumtaxat existentium, ab eodem dependentium Præceptoribus, Prioribus, seu Rectoribus pro tempore existentibus, quod de relictis, & obventionibus eis ratione dictarum præceptoriarum, membrorum, & locorum factorum, ad solvendum aliquam quartam Episcopalem, seu Parochialem, neque aliquam gabellam, passum seu impositionem, & quodvis aliud onus, etiam occasione rerum, bonorum, fructuum, & animalium dicti Hospitalis nostri Sancti Spiritus de Urbe, in quibus locis, deinceps perpetuis futuris tempo-

ribus non tenentur, nec ad id a quoquam inviti compelli, seu coactari possint, aut valeant.

§.4. Præterea ut præceptores, & fratres prædicti quietius, & liberius sua vota Altissimo exolvere, ac præceptorie Ecclesiæ Hospitalis, & alia loca eorum, a dicto Hospitali de Urbe, ut supra, dependentia melius, & salubriter gubernari possint, quo Sedes eiusdem fuerint præsidio communita Hospitalis prædictum illiusque modernum, & pro tempore existentem Præceptorem, ac Conventum, & fratres, & personas, ac familiares omnes, eorumque quoslibet, & alias præceptorias, membra, Hospitalia, & loca ab ipso Hospitali nostro dependentia, illorumque similiter Præceptores, fratres, Conventuum, & personas: necnon castra, terras, & oppida, illorumque vassallos, & subditos bonaque omnia, & singula, mobilia, & immobilia, quæ ad præsens possident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipisci, sub Beati Petri & dictæ Sedis, ac nostræ, protectione, Motu, auctoritate, & scientia prædictis, suscipimus, ac ab omni jurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, dominio, & potestate Ordinariorum, & eorum Vicariorum & Officialium quorumcumque, etiam quoad curam animarum ipsi, & Ecclesiis eis subiectis imminetentem, perpetuo penitus, & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsus exemptos, & liberos, exemptaque & libera fore, ac nobis & dictæ Sedi dumtaxat immediate quoad omnia subiacere: (eorundem Præceptoris & Conventus Hospitalis Sancti Spiritus de Urbe jurisdictione, superioritate, potestate, & præeminetia semper salvis) decernimus, & declaramus, ita quod Ordinarii, Vicarii & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, inearum contractus, aut res ipsa consistat, in eos, vel in ea, tamquam prorsus exemptos, & exempta, jurisdictionem, dominium, & potestatem aut superioritatem quomodolibet exercere, aut excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aliæque sententias, censuras & pœnas promulgare, neque ipsi Præceptores, fratres, & personæ, coram illis aut dictæ Sedis delegatis vel subdelegatis, pro tempore directis, de presentibus literis specialis & expressa mentio fiat, ad iudicium evocari, aut quovis modo directe vel indirecte inquietari, vel molestari possint nec debeant quoquomodo. Decernentes omnes & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas, quos, & quas contra exemptionem, liberationem, susceptionem, decretum, & declarationem huiusmodi forsân haberi vel promulgari, necnon quidquid fecus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania nulliusque roboris vel momenti.

Exemptioque a superioritate & jurisdictione omnium Prelatorum, & aliorum præceptorum Magistri generalis.

Communicatio omnium immunitatum fra-

§.6. Ac pro majori Hospitalis, & aliarum præceptoriarum ac membrorum, &

& privilegiorum Congregationum Calmenfis alicuius S. Justine.

fratrum, aliarumque personarum subditorum & vassalorum prædictorum favore & quiete, & motu & scientia similibus concedentes eisdem, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, omnibus, & singulis prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conservatoriis, privilegiis, gratiis, & indultis, præfatæ Congregationi Sanctæ Justine, illorumque Monasteriis, locis, membris, & personis per Sedem prædictam, vel alias quomodolibet, in genere, vel in specie, concessis, aut in posterum concedendis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, haberi volumus pro sufficienter expressis, uti, potiri, & gaudere libere, & licite, in omnibus, & per omnia possint, & debeant, perinde ac si eis specialiter concessa fuissent, quæ ad eos, & ea omnino extendimus, & ampliamus.

Executorum huius Bullæ deputatio.

§.7. Et insuper eisdem Episcopis, etiam motu, & scientia similibus, mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, faciant dicta auctoritate nostra, eisdem Præceptores, Conventus, fratres, & personas, Præceptorias, Ecclesias, Oratoria, Hospitalia atque loca prædicta, sub obedientia, correctione, potestate, & auctoritate Præceptoris Hospitalis Sancti Spiritus de Urbe, ut caput existentis, exemptionis, & liberationis huiusmodi, pacifica possessione gaudere, ac præmissa omnia, et singula ubi, et quando expedierit solemniter publicantes, ac Præceptoribus Conventibus, fratribus, et personis, Præceptoris, Ecclesiis, Oratoriis, membris, Hospitalibus atque locis præfatis in eisdem præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes. Non mittentes eos, eas, vel ea; seu eorum aliquam, vel aliquod, per Ordinarios Vicarios et Officiales prædictos, seu quoscumque alios contra præsentium tenorem directe vel indirecte, quovis quæsito colore impedire, seu quomodolibet molestare, Impedientes contraditores quoslibet, et rebelles per censuras Ecclesiasticas, et alia juris opportuna remedia, cum censurarum prædictarum aggravatione, et reagravatione appellatione postposita, compescendo. In vocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Contrariis derogatio.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac nostra super expressione fructuum, reddituum, et proventuum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ ununtur, et quibus ac commissione desuper ad partes fienda, necnon recolendæ memoriæ Innocentii Papæ IV. similiter prædecessoris nostri, contra exemptos, quæ incipit, Volentes, et aliis constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, necnon de quibusvis conventualibus, ac aliis per Nos, vel Sedem prædictam pro tempore factis generalibus, vel specialibus reservationibus, ac statutis, et consuetudinibus prædictis, contrariis quibuscumque. Aut si Ordinarii, Vicarii et Officialibus prædictis Tom. III. Par. III.

vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede Indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et quibuslibet aliis pactis et conventionibus, necnon privilegiis, indulgentiis et literis Apostolicis generalibus, et specialibus, ac præscriptionibus, etiam longissimi temporis quorumcumque tenorem existant, per quæ presentibus non expressis vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc eis nolumus aliquatenus suffragari.

Exemplorum fides.

§.9. Ceterum quia difficile foret, præsentibus literas ad singula quæque loca in quibus expediens foret deferre, Volumus atque decernimus, quod ipsarum literarum, ac omnium, et singulorum privilegiorum dictæ Congregationis S. Justine, seu Apostolicarum, & quarumcumque aliarum literarum desuper confectarum transumptis, manu alicujus publici Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo Auditoris Camerae Apostolicæ, vel præfati Præceptoris dicti nostri Hospitalis de Urbe munitis, ea prorsus fides in iudicio, & extra ac alias ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus literis, & privilegiis ac literis Congregationis prædictæ adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ, ac privilegia, & literæ Congregationis prædictæ, eisdem Hospitali de Urbe, illius membris, præceptoribus, præceptoribus, fratribus, ac aliis personis prædictis, concessa, & pro eis expedita fuissent.

Nulli ergo, &c.
Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadragesimo octavo tertio Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno Tertio decimo.

XXVII.
De Auctoritate majoris Pœnitentiarii Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

SIXTUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam nonnulli iniquitatis filii, elationis & pertinaciæ suæ spiritu assumpto potestatem Majoris Pœnitentiarii nostri per longissima tempora toti Orbi notam, & a cunctis fidelibus inviolabiliter observatam indubium revocare, & literis sub ejus nomine per officium Pœnitentiariæ nostræ pro tempore expeditis contumaciter se opponere, illisque detrudere præsumunt, decet nos adversum tales ea adhibere remedia per quæ ipsorum temeritate repressa ejusdem Pœnitentiarii auctoritas, & potestas præferventur illæ, illiusque literæ cum personarum illas pro tempore impetrantium quiete, & conscientie tranquillitate, semotis quibusvis

Exordium.

Poenitentiaris Majoris Officii, excohibat absque infectione facultatum, cum asserionibus & sigillo, ac sub nomine Episcopi licet esset Cardinalis ut hic.

vis obstaculis, votum fortiantur effectum. §.1. Dudum siquidem per nos accepto quod licet universo pene orbi innotesceret inter alia officia Romanae Curiae fuisse dudum officium sacrae Poenitentiarie provide institutum, & in aliquibus ex Majoris Poenitentiaris illud pro tempore obtentis literis, quae ab eo ratione dicti officii pro tempore emanabant, sic contineretur videlicet (Auctoritate D. N. P. ejus Poenitentiarie curam gerimus) & in aliis (Auctoritate D. P., & de ejus speciali mandato super hoc viva vocis oraculo sibi facto) in reliquis vero (dicta auctoritate D. P., & ejus speciali, & expresso mandato) ac hujusmodi literis, & asseritioni ejusdem Poenitentiarie, tam in judicio quam extra absque eo, quod facultas desuper eidem Poenitentiaris per Sedem Apostolicam concessa in illis infereretur, fides indubia adhiberi consuevisset, & ab eodem tempore citra Major Poenitentiaris pro tempore existens ex ipsius officii stylo dum Episcopus Cardinalis existeret, se Episcopum solum non autem Cardinalem nominare solitus esset, prout, & reliqui Episcopi Cardinales in eorum literis faciebant, & literis praefate cum antiquo per Majores Poenitentiaris, qui pro tempore fuerant, adhiberi solito sigillo oblongo in cera rubra, & capsula cerea albe impresso pendente secundum dicti officii stylium antiquum sigillari, & sic expedita debita executioni absque ulla contradictione & exceptione mandari, ac ab omnibus in debita obedientia haberi essent solita.

Quidam tamen his literis fidem non esse adhibendam asserunt.

§.2. Quia tamen nonnulli juris interpretes diversarum partium volentes plus sapere quam oporteret, affirmare non erubescerent, & in dubium reducere, an literis dicti officii cum verbis, & sigillo praedictis juxta illius stylium approbatum ac ab omnibus indifferenter servatum fides esset adhibenda, & illis obedire haberent, affirmantes asseritioni praedictae Majoris Poenitentiaris super auctoritate sui officii & Papae speciali, & expresso mandato praedicti non esse credendum: & pro eo quia Venerabilis frater noster Julianus Ostiensis, olim Sabinensis, Episcopus Major Poenitentiaris noster post promotionem ad Sabinensem translationem ad Ostiensem Ecclesiam per Nos factas de persona sua olim Tit. S. Petri ad Vinculae Presbyter Cardinalis, se non Cardinalem sed Sabinensem prius, & post translationem praedictam Ostiensem Episcopum nominabat, literas dicti officii dicto sigillo sigillatas modica auctoritate existere, in dicti officii & ejus Poenitentiaris, immo verius Apostolicae auctoritatis contemptum & scandalum plurimorum.

Idcirco hic Sixtus per alias ejus literas quas hic non habet illis plene credendum statuit.

§.3. Nos tunc provide attendentes quod Major Poenitentiaris ordinaria jurisdictione & auctoritate fungeretur, & propterea in suis literis sicut alii ordinarii, sui officii auctoritates inferere non teneretur, quodque stylium ubilibet praeser-

tim in Romana Curia literarum Apostolicarum & aliarum quae ab ea emanabant in tantum pro lege servabatur, ut litera praeter stylium expeditae fassitatis suspicione non carerent, ac volentes hujusmodi insolentium temerariis ausibus obviare, & eorum quos litera praedictae concernebant, conscientiarum paci, & tranquillitati, dictique officii honori, & immunitati consulere per alias nostras literas, Motu proprio, & ex certa scientia decrevimus, & declaravimus, literis praedictis Poenitentiaris, tunc expeditis etiam quoad auctoritatem, & mandatum hujusmodi de quibus in eis fieret mentio, absque ulla auctoritatis, & mandati hujusmodi in eis insertionem plenam fidem adhiberi debere, & ad id probandum alterius probationis adminiculum non requiri. Mandantes omnibus, & singulis utriusque sexus Christianis quocumque dignitate, & auctoritate fungentibus, sub excommunicationis, aliisque censuris, & poenis tunc expressis, quatenus literis praedictis Poenitentiaris, secundum dicti officii stylium praefatum tunc expeditis, & quas pro tempore in perpetuum expediti contingeret, crederent, & obedirent, ac parenter in omnibus, & per omnia, perinde ac si in illis Majoris Poenitentiaris pro tempore existentis facultas, & potestas sibi a Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, ac se de praedicta concessa, quoad ea quae in eisdem literis Poenitentiaris continerentur, sufficiens inferta foret, & per literas Apostolicas de dicti Majoris Poenitentiaris auctoritate, & ei facto speciali & expresso mandato viva vocis oraculo hujusmodi constaret, prout in eisdem literis nostris plenius continetur.

§.4. Cum autem sicut nuper non sine animi nostri molestia etiam accepimus, praedictis juris interpretes, & alii presumptores, & dura cervicis, hujusmodi literas Poenitentiaris dicti Poenitentiaris nostri, necnon decreto, declarationi, & mandato nostris praedictis adhuc obtemperare contumaciter contempnant, ac ore sacrilego publice dicere, & allegare non vereantur, literas Poenitentiaris hujusmodi solum, & dumtaxat in foro conscientiae, non autem in foro judiciali hujusmodi admitti debere, Majorisque Poenitentiaris hujusmodi potestatem ad forum poenitentiae, & conscientiae dumtaxat se extendere, & restrictam fore, ipsumque Majorem Poenitentiaris licet in casibus juxta facultatem sibi a Sede praedicta concessam per se ipsum dispensare, & absolvere valeat, aliis tamen absolvendi & dispensandi, aliasque facultates sibi concessas per literas suas committere non posse: eis quoque an litera quae per praefatum officium Poenitentiaris expeditur, & expedita reperiantur secundum antiquum stylium ipsius Officii expeditae fuerint, & expendantur minime constare & propterea de earum validitate merito dubitari debere, pluribusque aliis ac ex-

Sed iterum asserunt illi, potestatem Poenitentiaris ad forum conscientiae tantum se extendere, & ipsum non posse aliis committere facultates sibi ab Apost. Sede concessas.

Hic idcirco Pont. alius committere posse decrevit.

quisitis suggestionibus, & cavillationibus praedicti Majoris Poenitentiaris potestatem impugnare, & nihilominus ejus litera hujusmodi executioni debita demandentur, & personae quas concernunt illarum votivum ac debitum effectum consequi valeant, indebite, & injuste impedire, eisdemque personis contra tenorem literarum praedictarum diversa alia molestias, ac damna inferre non erubescant, in animarum suarum periculum, ac ipsius Poenitentiaris, immo verius nostri, & Sedis praedictae contemptum, & vilipendium, ac personarum earum praedictarum non modicum, & gravamen, perniciosum, quoque exemplum, & scandalum plurimorum.

Ex ejus literis in utroque foro probare & suffragari.

§.5. Nos tanta temeritati, & audacia, prout nostro incumbit officio opportunis remediis occurrere, ac Majoris Poenitentiaris, & officii, personarumque hujusmodi literas praefatas pro tempore expeditum, honori, indemnitati, & securitati consulere volentes, Motu simili non ad ipsius Juliani Poenitentiaris, vel alicujus alterius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & voluntate, & ex certa scientia auctoritate Apostolica tenore praesentium decernimus, & declaramus, praefatum Julianum, & pro tempore existentem majorem Poenitentiaris hujusmodi, non solum per se ipsum in casibus juxta facultates sibi a praedicta Sede concessas dispensare, & absolvere, & absolutiones, & dispensationes Christianis impendendas hujusmodi in diversis Mundi partibus per suas literas aliis committere libere, & licite potuisse, & posse.

Poenaeque inobedientibus imponit.

§.6. Quodque litera quaecumque per officium Poenitentiaris sub solito sigillo oblongo in cera rubra, & capsula cerea albe impressae pendente hactenus expeditae, & quae in posterum expediti contingerent, juxta antiquum stylium dicti officii expeditae intelligantur, nec ad hoc aliud probationis adminiculum requiratur, ipsaeque literae ut praeterit expeditae, & expediendae, illae videlicet quae forum conscientiae in foro conscientiae tantum, & quae forum contentiosum concernunt, aut in quibus quod in contentioso, aut utroque foro valeat appositum fuerit tum in foro judiciali, & contentioso, Ecclesiastico, & seculari, quam etiam in foro poenitentiae omnimodam fidem faciant, & valeant, illisque itari, & indubitanter credi debeat, ac personis praedictis qui illas impetrarint, & impetrabunt, in utroque hujusmodi prout eis concessum fuerit plenarie suffragantur, & valeant.

Contraaria tollit.

§.7. Volentes, ac motu, & scientia similibus statuentes, quod omnes & singulae personae cujuscumque dignitatis, status, gradus, nobilitatis, & praesentiae fuerint, & quocumque Ecclesiasticae, vel mundanae dignitate praesulgeant, quae contra tenorem praesentium, ac priorum literarum nostrarum hujusmodi aliquid facere attentaverint, & praemissis omni-

bus, & singulis, in totum vel in partem non paruerint, omnes, & singulas censuras, & poenas in dictis prioribus literis nostris contentas eo ipso incurrant.

Executores istius Const. deputat.

§.8. Et insuper ut praemissa omnia tam in prioribus quam praesentibus literis nostris contenta plenius observentur, & contumacia, ac inobedientia illa contempnentium facilius comprimator, venerabili fratri moderno, & pro tempore, existenti Alme Urbis in spiritualibus Vicario nostro, & dilecto filio Curiae caesarem Camerae Apostolicae generali Auditori, etiam pro tempore existenti, Motu, scientia, & auctoritate similibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel alter eorum, ubi, quando, & quoties super praemissis, vel aliquo praemissorum pro parte cujuslibet personae de cujus interesse pro tempore agi contigerit, fuerint requisiti, seu alter eorum fuerit requisitus, priores, & praesentes literas, ac omnia & singula in eis contenta solemniter publicantes, illasque, & illa, per se vel alium seu alios, inviolabiliter observari facientes: omnes & singulos quos hujusmodi excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque censuras, & poenas praedictas incurrisse eis constiterit, in Ecclesiis, dum majori inibi populi multitudo ad divina convenerit, & locis aliis publicis de quibus eis videbitur excommunicatos, & sententia hujusmodi irretitos publice nuncient, & faciant nunciari ab aliis, ac ab omnibus arctius evitari, necnon legitimis super iis habendis servatis processibus, eos, & quemlibet eorum quotiens opus fuerit aggravare, reaggravare necnon terras, & loca ad quae eos, & aliquem eorum declinare contigerit, Ecclesiastico interdicto supponere, illudque strictissime observari facere procurent. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Contraaria tollit.

§.9. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri, illis praesertim quibus cavetur ne quis extra suam civitatem &c.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto, septimo Idus Maii, Pontificatus nostri Anno decimo tertio.

D. P. A. 15, die 9. Mar.

Confanguinei, & affines eorum in causis criminalibus condemnatorum, in Statu Ecclesiastico, ad redimendum eorum bona compellantur. Eisque non extantibus, vel impotentibus, Communitates ad id cogantur. Et parentes filiorum condemnatorum, etiam viuentes, teneantur ad integram eorum legitimam Fisco perfolvendam.

SIXTUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Cura Pastoralis officii nobis, licet immeritis, superna dispositione commissa, studia nostrae mentis sollicitate non desinit rebus singulis executionem adhibere iustitiae, & ut lata in criminosos pro tempore condemnationes debitum sortiantur effectum, opem, & operam impendere efficaces.

Causa const. §.1. Fide digna relatione accepimus, quod nonnulli suis exigentibus demeritis, criminaliter in Alma Urbe, aliisque civitatibus, terris, & locis nostro ac Romanae Ecclesiae temporali dominio subiectis pro tempore condemnati in variis pecuniarum summis, seu alias cum eorundem condemnatorum confiscatione bonorum, à locis in quibus sunt condemnati, se absentant, & ne quibusdam eorum bona immobilia emat, aut conducat a fisco minis, & aliis exquisitis remediis procurant, usque quo tractu temporis abolitis ex gratia condemnationibus huiusmodi, bona ipsa recuperent, fructum interim percipientes ex eis, sique quandam sibi vendicant suorum impunitatem delictorum: quae res alii incentivum tribuit delinquendi. Quidam vero ex eo praetextu, quod filii, vel nepotes, & in patris, vel avi potestate existant, nec bona aliqua habeant, quae in patris per eos excessibus (si illorum gravitas exigat) confiscari, aut alias per condemnationum ferendarum pro tempore contra eos executionem capi possint, ad delinquendum praeter ceteris sunt promptiores.

Confanguinei compellantur ad emendum bona condemnatorum. §.2. Nos igitur attendentes parum esse sententias ferri, nisi debite executioni demandentur, ac, ratione casuum emergentium, licitum esse leges transgredi, ac volentes super his opportunum adhibere remedium, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione facimus, licere exactoribus condemnationum huiusmodi tam haecenus latorum, quam aliarum quas ferri contigerit in futurum in Urbe, civitatibus, terris, & locis praedictis, siue condemnationum earundem commodum ad Camera Apostolicam, siue ad Communitates civitatum, terrarum, & locorum eorundem, vel personas offensas, in totum, vel in partem, sit perventurum, dum principales condemnatos habere non poterunt, compellere eorum confanguineos, & affi-

nes usque in quartum gradum iuxta canonicas sanctiones computandum, ad emendum bona, quae confiscata fuerint, & confiscata non fuerint, pro currenti valore quantitatum, latorum contra illorum dominos condemnationum earundem.

§.3. Et si confanguineos non habent, vel habent impotentes, super quarum impotentia executorum eorundem declarationi stetur, si confiscationes, & condemnationes ipsae ad Camera praefata commodum sint cessurae, etiam Communitates, universitates locorum, in quorum territoriis bona consistunt, ad huiusmodi emptionem faciendam teneantur.

§.4. Et parentes habentes taliter condemnatos in potestate sua, ad solvendum pro illis quos habent in potestate, si ipsorum bona sint confiscata, integram legitimam, quam habent de bonis eorundem parentum, si tunc decederent, cogantur, si vero in pecuniariis poenis damnati sint, ad poenas ipsas solvendum pro currenti quantitate, ad quam tunc ascendere contigerit valor legitimae memoratae, ita quod soluta semel legitima modo praedicto amplius de bonis huiusmodi non solvatur.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus &c. Nulli ergo &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicae millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto tertio Kalen. Junii.

INNOCENTIUS VIII.
PAPA CCXV.
ANNO DOMINI MCCCCLXXXIV.

Joannes Baptista Cybo Genuensis S. R. E. Presbyter Cardinalis Tituli Sanctae Ceciliae Amalphantinus

Et illis deficiantibus cogantur Communitates locorum, ad favorem Camerae.

Parentesque teneantur filiiis condemnatis legitimam solvere etiam in eorum vita.

Dat. P. A. 13, die 30. Maii.

nus Episcopus electus est in Romanum Pontificem die 29. Augusti 1484. & coronatus est die 12. sequentis septembris. Innocentius Octavus voluit appellari. Sedit autem temporibus Friderici III. Imperatoris annos VII. Menses X. dies XXVII. quo tempore nonnullos creavit Cardinales. (a) Obiit die 25. Julii 1492. & sepultus est in Basilica Vaticana. Vacavit Sedes dies XVII.

I.

Inquisitorum haereticae pravitatis Jurisdictionis, contra haereticum sive sectam Maleficorum.

De his Maleficis, & Sorvilegis plene habetur in cap. 26. q. 1. & seqq. & in vii. de sorvileg. Necnon de commercio cum Demone habentibus, est sup. Constitutio 41. Joan. XXII. pag. 194. Tom. III. Par. II.

INNOCENTIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Svmnis desiderantes affectibus, prout Pastoralis sollicitudinis cura requirit, ut fides Catholica nostris potissime temporibus usque augeatur, & floreat, ac omnis haeretica pravitas de finibus fidelium procul pellatur, ea libenter declaramus, ac etiam de novo concedimus per quae huiusmodi pium desiderium nostrum votivum sortiantur effectum, cunctisque propterea per nostrae operationis ministerium, quasi per providi operatoris sarculum erroribus extirpatis, ejusdem fidei zelus, & observantia in ipsorum corda fidelium fortius imprimatur.

§.1. Sane nuper ad nostrum non sine ingenti molestia pervenit auditum, quod in nonnullis partibus Alemaniae superioris, necnon in Maguntinen. Colonien. Treveren. Saltzamburgen. & Bremen. provinciis, civitatibus, terris, locis & Diocesisibus, complures utriusque sexus persone, propriae salutis immemores, & a fide Catholica deviantes, cum demonibus incubis, & succubis abuti, ac suis incantationibus, carminibus, & conjurationibus, aliisque nefandis superstitionibus, & sortilegis excessibus, criminibus, & delictis; mulierum partus, animalium fetus, terrae fruges, vinearum uvae, & arbo-

(a) De numero Cardinalium ab Innocentio factorum non constat. Ex Raynaldo, & Infessura auctore hoc sono unquam ab eo habitam fuisse Cardinalium sex promotionem deducitur: apud Giamoniam octo numerantur Cardinales. Oldanus in nova Giamonii editione alios quinque numerat, de quibus tamen non parvam inducit dubitationem: In laudata tamen Infessura legitur a Cardinalibus post Innocentii mortem admissis in Collegium & Conclave fuisse filium Roberti de S. Severino, & Patriarcham Venerum, quasi ab Innocentio creatos, sed Cardinalibus insignibus nondum donatos.

rum fructus, necnon homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diversorum generum animalia, vineas quoque, pomeria, prata, pascuca, blada, frumenta, & alia terrae legumina perire, suffocari, & extingui facere, & procurare, ipsosque homines, mulieres, jumenta, pecora, pecudes, & animalia, diris tam intrinsicis quam extrinsicis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eisdem homines ne gignere, & mulieres ne concipere, virosque ne uxoris, & mulieres ne viris actus conjugales reddere valeant, impedire: fidem praeterea ipsam, quam in sacri susceptione baptismi susceperunt, ore sacrilego abnegare; aliaque quamplurima nefanda, excessus, & crimina instigante humani generis inimico committere, & perpetrare non verentur in animarum suarum periculum, divinae Majestatis offensam, ac perniciosum exemplum ac scandalum plurimorum. Quodque licet dilecti filii Henrici Inquisitoris, in praedictis partibus Alemaniae superioris in quibus etiam provinciae, civitates, terrae, Dioceses, & alia loca huiusmodi comprehensa fore censentur, necnon Jacobus Sprenger, per certas partes lineae Rheni, Ordinis Praedicatorum, & Theologiae Professores, haereticae pravitatis Inquisitores per literas Apostolicas deputati fuerunt, prout adhuc existunt; tamen nonnulli clerici, & laici illarum partium, quereutes plura sapere quam oporteat, pro eo quod in literis deputationis huiusmodi provinciae, civitates, Dioceses, terrae, & alia loca praedicta, illarumque persona ac excessus huiusmodi nominatim, & specificè expressa non fuerunt, illa sub eisdem partibus minime contineri, & propterea praefatis Inquisitoribus in provinciis, Civitatibus, Diocesisibus, terris, & locis praedictis huiusmodi Inquisitionis officium exequi non licere, & ad personarum earundem super excessibus, & criminibus antedictis, punitionem, incarcerationem, & correctionem admitti non debere, pertinaciter asserere non erubescunt. Propter quod in provinciis, civitatibus, Diocesisibus, terris, & locis praedictis, excessus, & crimina huiusmodi non sine animarum earundem evidenti iactura, & aeternae salutis dispendio remanent impunita.

§.2. Nos igitur impedimenta quaelibet, per quae ipsorum Inquisitorum officii executio, quomodolibet retardari posset, de medio submovere, & ne labes haereticae pravitatis, aliorumque excessuum huiusmodi in perniciem aliorum innocencium, sua venena diffundat, opportunis remediis prout nostro incumbit officio, providere volentes, fidei zelo ad hoc maxime nos impellente, ne propterea contingat, Provincias, Civitates, Dioceses, terras, & loca praedicta sub eisdem partibus Alemaniae superioris debito Inquisitionis officio carere, eisdem Inquisitoribus in illis officium Inquisitionis huiusmodi exequi licere, & ad personarum earundem super excessibus

Hic ideo Pontifex per Inquisitores contra eos procedi jubet.